

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์วิถีชีวิตของครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทย และเพื่อศึกษาวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ผู้ชายกับผู้หญิงในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทย สรุปผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

5.1.1 วิถีชีวิตของครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน

ภาพสะท้อนวิถีชีวิตครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทยสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน 3 ประเด็นหลัก คือ 1) สภาพความเป็นอยู่ 2) การประกอบอาชีพ และ 3) วัฒนธรรมและขนบประเพณี

ด้านสภาพความเป็นอยู่ สะท้อนภาพครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน 2 ประการ คือ โครงสร้างและจำนวนสมาชิกในครอบครัวใหญ่ และฐานะครอบครัวใหญ่ ด้านโครงสร้างและจำนวนสมาชิกในครอบครัวใหญ่ ครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนมี 2 รูปแบบ คือ แบบครอบครัวเดี่ยวและแบบครอบครัวหลายภรรยา แบบครอบครัวเดี่ยวคือสามี 1 คนกับภรรยา 1 คนมีลูก 3 คนหรือมากกว่า 3 คน และแบบครอบครัวหลายภรรยาคือสามี 1 คนมีภรรยาหลายคนมีลูกหลานจำนวนมาก ไม่ว่าครอบครัวจะเป็นรูปแบบใดก็ส่งผลให้มีสมาชิกจำนวนมากเช่นกัน ด้านฐานะครอบครัวใหญ่จะแบ่งเป็นฐานะที่ไม่ดีและฐานะที่ดี ครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนที่มีฐานะไม่ดีในตอนแรก พวกเขาทำงานหนักในตอนแรก เพื่อสะสมเงินก้อนหนึ่งไปทำการค้าขาย ต่อมาลูกหลานได้เข้ามาช่วยขยายและดูแลกิจการให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น ดังนั้น ฐานะที่ดีขึ้นของไทยเชื้อสายจีนจึงมาจากสมาชิกทุกคนในครอบครัว ได้มีส่วนช่วยพัฒนากิจการของตนอย่างต่อเนื่อง จากรุ่นที่ 1 รุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ต่อไป

ด้านการประกอบอาชีพของคนไทยเชื้อสายจีน รุ่นที่ 1 ที่อพยพจากเมืองจีนเข้าสู่เมืองไทยกับรุ่นลูกหลานที่เติบโตในเมืองไทยมีความแตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่า อาชีพของคนรุ่นแรกส่วนมากเป็นการรับจ้างและการค้าขาย เนื่องจากครอบครัวมีฐานะต่ำต้อยและยากจนทำให้พวกเขาต้องอดทน ประหยัด และขยัน จึงมีโอกาสเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวด้วยมือเปล่า คนไทยเชื้อสายจีน ส่วนใหญ่เลือกอาชีพการค้าขายในภายหลัง เพราะการค้าขายเป็นอาชีพ

ชำนาญของคนไทยเชื้อสายจีน และทำให้ครอบครัวพ้นสภาพยากจนเร็วที่สุดคนลูกหลานส่วนมาก เป็นอาชีพสืบทอดจากครอบครัว เนื่องจากลูกหลานได้ฝึกทำงานในบริษัทของครอบครัวตั้งแต่ตอน เด็ก ๆ และอาชีพตามตัวเองต้องการ เนื่องจากเรียนความรู้หลากหลายแล้วได้เปลี่ยนความคิดเข้าสู่ โลกสมัยใหม่

ด้านวัฒนธรรมและขนบประเพณีคนไทยเชื้อสายจีนส่วนมากยังคงยึดถือวัฒนธรรมและ ขนบประเพณีของตนเองปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่น การแต่งงาน ความเชื่อ และธรรมเนียมปฏิบัติ ในเทศกาลต่าง ๆ โดยมีเทศกาลตรุษจีน เทศกาลไหว้พระจันทร์และการแสดงเชิดสิงโตในเทศกาล ต่าง ๆ วัฒนธรรมเหล่านี้ ทำให้วิถีชีวิตครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนมีสีสันและโดดเด่น อย่างชัดเจนในสังคมไทย

การแต่งงานเป็นเรื่องสำคัญสำหรับคนไทยเชื้อสายจีน ความคิดต่อเรื่องการแต่งงานของ ครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไป คนไทยเชื้อสายจีนในสมัยเก่า ลูกหลานจะ ปฏิบัติตามพ่อแม่โดยให้พ่อแม่เป็นผู้หาคู่ครองให้ ต่อมาได้พัฒนาความคิดกลายเป็นเรื่องแต่งงาน ต้องเกี่ยวข้องกับความรัก ฐานระหว่างครอบครัวมีความแตกต่างกันไม่ใช่เรื่องที่สำคัญที่สุด พวกเขาต้องการมีความรักแบบอิสระ

ความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพยังสามารถใช้ในการเลือกพนักงานและคู่รัก โดยดู คิ้ว หู ตา จมูก ปาก และส่วนประกอบจากใบหน้า รูปร่าง อิริยาบถต่าง ๆ ของคน ซึ่งบอกถึงวาสนา ความเชื่อสัจย์ ต่าง ๆ ของพนักงานหรือคู่รักได้ คนไทยเชื้อสายจีนนิยมรักษาการดูแลสุขภาพอยู่ในชีวิตประจำวัน

ความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ย ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับการทำธุรกิจของครอบครัว การดูแลสุขภาพของสถานที่ทำการค้า จึงมีส่วนช่วยให้ลูกหลานเจริญรุ่งเรืองในอนาคต เช่น เลือกสถานที่ ตั้งบ้าน ตั้งบริษัท ตั้งโรงงาน เข้าร้านทำการค้าขาย เป็นต้น ล้วนต้องอาศัยกับความรู้ฮวงจุ้ย

ความเชื่อด้านการสร้างฮวงจุ้ยที่ฝังศพ โดยครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าฮวงจุ้ยที่ดี ไม่เพียงมีประโยชน์ต่อคนที่เสียชีวิตไป ยังมีประโยชน์เกี่ยวข้องกับอนาคตของลูกหลาน โดยใช้ ความเชื่อเรื่องการสร้างฮวงจุ้ยโดยเลือกหาฮวงจุ้ยที่ดี

ความเชื่อด้านพิธีงเต็กเป็นส่วนสำคัญในพิธีศพของครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน คนไทย เชื้อสายจีนทำพิธีงเต็กให้กับผู้ที่เสียชีวิตอย่างครบถ้วน โดยจัดพิธีงเต็กในวันสุดท้ายของงานศพ เพื่อส่งวิญญาณไปสู่สุคติ แม้ว่าการทำงเต็กจะราคาแพงมากแต่ต้องทำตามประเพณี เพราะเป็นสิ่งที่ แสดงความกตัญญูต่อผู้ที่เสียชีวิต

ความเชื่อเกี่ยวกับการเผากระดาษกงเต็ก ซึ่งครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนจำเป็นต้องตั้ง สุสานและเผากระดาษเงินกระดาษทองให้คนที่เสียชีวิตเพื่อแสดงความระลึกและความกตัญญู

ธรรมเนียมปฏิบัติในเทศกาลต่างๆ ที่ปรากฏในนวนิยายไทยมี เทศกาลวันตรุษจีนและเทศกาลไหว้พระจันทร์ สองเทศกาลนี้เป็นเทศกาลสำหรับคนไทยเชื้อสายจีนจนถึงปัจจุบัน ครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนยังรักษาและปฏิบัติกิจกรรมในเทศกาลวันตรุษจีนและเทศกาลไหว้พระจันทร์เหมือนกัน การแสดงเซดสิงโตเป็นกิจกรรมที่สำคัญใช้ในเทศกาลหรืองานมงคลต่าง ๆ ของคนไทยเชื้อสายจีน เพราะคนไทยเชื้อสายจีนมีความเคารพนับถือสิงโต โดยถือว่า สิงโตเป็นสัตว์มงคลชนิดหนึ่ง และการเซดสิงโตนับเป็นสัญลักษณ์สิริมงคลของครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน

5.1.2 บทบาทหน้าที่ผู้ชายกับผู้หญิงในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทย

ภาพสะท้อนบทบาทหน้าที่ผู้ชายกับผู้หญิงในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทย สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ชายและผู้หญิงในครอบครัวใหญ่มีความแตกต่างกัน บทบาทหน้าที่ของผู้ชายในครอบครัวใหญ่ ผู้ชายไทยเชื้อสายจีนในครอบครัวมักจะเป็นหัวหน้าหรือผู้นำครอบครัว และฐานะของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิง แบ่งเป็น 3 ฐานะ คือ ฐานะที่เป็นพ่อ ฐานะที่เป็นลูกชาย และ ฐานะที่เป็นสามี บทบาทหน้าที่ผู้หญิงในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนส่วนมากเป็นการดูแลสมาชิกครอบครัว เลี้ยงลูกหลานให้เติบโตด้วยความรัก ช่วยกันรับผิดชอบงานของครอบครัว เป็นต้น จะแบ่งได้เป็น 3 ประการ คือ ฐานะที่เป็นแม่ ฐานะที่เป็นลูกสาว และ ฐานะที่เป็นภรรยา

ในฐานะที่เป็นพ่อ นวนิยายได้สะท้อนให้เห็นว่า คุณพ่อจะแบ่งหน้าที่อบรมสั่งสอนลูกหลานด้านความรับผิดชอบต่องาน ความขยัน ความประหยัด ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ และความกตัญญูต่อพ่อแม่หรือผู้อาวุโส คุณพ่ออบรมและสั่งสอนเรื่องเหล่านี้เพื่อให้ลูกหลานมีความสามารถในการทำงานและใช้ชีวิตตัวเองในสังคมให้ดีภาพลักษณ์ที่ดีเหล่านี้ล้วนใช้เป็นประโยชน์ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จในสังคม ได้คุณพ่อที่แสดงความรักต่อลูกชายกับลูกสาว ไม่ใช่เอาเงินให้ลูกหลานไปใช้อย่างสุรุ่ยสุร่าย หรือทะนุถนอมลูกหลานและตามใจลูกทุกอย่าง ส่วนมากคือส่งลูกหลานไปเรียนหนังสือเพิ่มความรู้ และพบเรื่องที่สำคัญ คุณพ่อจะทุ่มเททั้งกายและใจ ทั้งเงินและใช้ความสามารถช่วยแก้ปัญหาให้ลูกหลาน ให้ชีวิตลูกหลานมีความสุข

ในฐานะที่เป็นลูกชาย นวนิยายสะท้อนให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของลูกชายก็คือ แสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ โดยมีวิธีส่งเงินให้พ่อแม่ใช้ เนื่องจากครอบครัวลำบากในเรื่องค่าใช้จ่าย เชื้อพึ่งคำสั่งของพ่อแม่และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และยึดถือวัฒนธรรมและขนบประเพณีที่ครอบครัวสืบทอดกันมา ลูกชายแสดงความรักต่อพี่น้องใช้วิธีสามัคคีกัน ดูแลกัน และช่วยแก้ปัญหาด้วยกัน ทำให้ครอบครัวมันคงเข้มแข็ง และอบอุ่น

ในฐานะที่เป็นสามี สะท้อนให้เห็นว่า ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน สามีมักจะ เป็นผู้นำในครอบครัว บทบาทหน้าที่หลักคือทำมาหากินเพื่อเลี้ยงสมาชิกครอบครัวและ รับผิดชอบงานทั้งภายนอกและภายในงานภายนอก คือ ทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว งานภายใน คือ สามีจะเป็นผู้ตัดสินใจ เมื่อพบเรื่องใหญ่ที่เกิดขึ้นในครอบครัว

ในฐานะที่เป็นแม่ สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ฐานะเป็นแม่ มักจะอบรมและสั่งสอนให้ลูกหลาน ทำความดี คุณแม่แสดงความรักต่อลูกหลาน คือ ทะนุถนอมลูกหลาน ตามใจลูกหลาน และการเป็น แบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลานผ่านนิสัยและพฤติกรรมต่าง ๆ

ในฐานะที่เป็นลูกสาว แสดงให้เห็นได้ว่าในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน ลูกสาว ที่ดีต้องเป็นคนเรียบร้อย เคารพผู้ใหญ่ รู้จักเรื่องความกตัญญู ไม่เถียงกับพ่อแม่ และเชื่อฟังคำพูดของ ผู้ใหญ่ ลูกคนโตแสดงความรักต่อน้องใช้วิธีดูแลน้องๆ เหมือนแม่ และพยายามทำตัวเป็นแบบอย่าง ของน้อง โดยความคิดและพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อเนืองกัน

ในฐานะที่เป็นภรรยา สะท้อนให้เห็นว่าตำแหน่งของภรรยาในครอบครัวใหญ่จะแบ่งเป็น 3 แบบ คือ ภรรยาคนเดียว ภรรยาคนที่ 1 และภรรยาคนที่ 2-4 ตำแหน่งของภรรยาคนเดียวใน ครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน จะได้รับทั้งความรักจากสามีทั้งอำนาจที่จัดการเรื่องงานใน ครอบครัวคนเดียว ตำแหน่งของภรรยาคนที่ 1 ในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน จะได้รับความยกย่องและความเคารพจากสมาชิกในครอบครัว ถ้าภรรยาคนที่ 1 มีความสามารถจัดการเรื่อง ในบ้านก็ได้มีอำนาจเหนือกว่าภรรยาอื่นจากสามีมอบให้ ตำแหน่งของภรรยาคนที่ 2-4 ในครอบครัว ใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนโดยใช้ชีวิตร่วมกับภรรยาอื่น บางคนได้รับความรักจากสามี บางคนได้ แทนอำนาจของภรรยาคนที่ 1 ในการจัดการเรื่องในครอบครัวใหญ่ หน้าที่ของภรรยาคือ มีลูกหลาน ให้แก่ครอบครัวสืบทอดเชื้อ เคารพสามี ดูแลงานบ้าน มีความกตัญญูต่อผู้อาวุโสในบ้าน บางที ช่วยงานของสามีเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อให้กำลังใจสามี และนับสามีเป็นหัวหน้าในครอบครัว ฟังคำพูด ตามการจัดการของสามี และพยายามอดทนเพื่อความสุขของสามี

5.2 อภิปรายผล

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนวิถีชีวิตครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทย ได้ พบว่า นวนิยายไทยที่เลือกมาศึกษาวิจัยได้เสนอวิถีชีวิตครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในยุค ที่คนไทยเชื้อสายจีนเพิ่งอพยพจากโพ้นทะเลมาสร้างครอบครัวและสร้างฐานะที่ประเทศไทย ครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนจะนิยมมีครอบครัวขนาดใหญ่ มีลูกหลานจำนวนมากเป็นพลังของ ครอบครัว โดยมีผู้ชายมากกว่าผู้หญิงเพื่อช่วยดำเนินธุรกิจและสืบตระกูล ทำให้ครอบครัวคนไทย

เชื้อสายจีนเป็นปีกแผ่นมันคงมากขึ้น กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนได้ตั้งเนื้อตั้งตัวที่เมืองไทยจาก เลื้อยผืนหมอนใบ ซึ่งทำอาชีพรับจ้างทุกอย่างเนื่องจากมีฐานะยากจน พอมีเงินก็ทำอาชีพค้าขาย เพราะอาชีพค้าขายเป็นอาชีพที่คนไทยเชื้อสายจีนชำนาญและเป็นวิธีที่เปลี่ยนฐานะได้เร็วที่สุด นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อ่านเห็นว่า การศึกษามีอิทธิพลต่อการแต่งงานของคนไทยเชื้อสายจีน และการแต่งงานจะส่งผลให้ครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนเป็นครอบครัวใหญ่โต โดยคนไทยเชื้อสายจีนไม่กลัวสมาชิกจำนวนเพิ่มขึ้นจะลำบาก แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของสมาชิกในครอบครัว ความเชื่อและธรรมเนียมปฏิบัติในเทศกาลต่าง ๆ ที่ปรากฏในนวนิยายล้วนเกี่ยวข้องกับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความผูกพันและสายใยอันแน่นแฟ้นของสมาชิกในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน คนไทยเชื้อสายจีนที่มีความเคร่งครัดในขนบธรรมเนียมและยึด วัฒนธรรมจีนมาปฏิบัติที่เมืองไทย ไม่ว่าจะเป็นรุ่นแรกหรือรุ่นลูกหลานก็ปฏิบัติตามโดยมีสะท้อน มุมมองที่เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมคนไทยเชื้อสายจีนอย่างลึกซึ้งและชัดเจนตามสภาพความเป็นจริง

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนบทบาทหน้าที่ผู้ชายกับผู้หญิงในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทย ได้พบว่า นวนิยายไทยที่เลือกมาศึกษาวิจัยได้แสดงให้เห็นบทบาทหน้าที่ผู้ชายกับผู้หญิงในครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนจะแบ่งงานอย่างชัดเจนและละเอียด บทบาทหน้าที่ผู้ชายจะสูงกว่าผู้หญิง ผู้ชายมักจะเป็นหัวหน้าทำมาหากินในครอบครัวและแบ่งหน้าที่อบรมสั่งสอนลูกหลาน โดยมีด้านความรับผิดชอบต่องาน ความประหยัด ความขยัน ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูและความมีระเบียบวินัยเพื่อให้ลูกหลานเข้าสู่สังคมได้ดี เนื่องจากสังคมจีนมีประชากรมากทำให้การแข่งขันสูง ดังนั้น คนไทยเชื้อสายจีนจึงนำค่านิยมนี้ติดตัวมาด้วยการสร้างครอบครัวใหญ่จะได้เปรียบมีกำลัง ลูกหลานที่เป็นพี่น้องกัน ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่เดียวกันหรือคนละแม่ จะรักและสามัคคีกันเพราะผู้ใหญ่ปลูกฝังตั้งแต่เด็กๆ ให้ลูกหลานรักกัน ช่วยกัน สืบทอดกิจการของครอบครัว และให้เด็ก ๆ ใช้ชีวิตร่วมกันในบ้านเดียวเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง ผู้หญิงมักจะดูแลสมาชิกในครอบครัวเคารพสามี ดูแลงานบ้าน ดูแลเด็กสั่งสอนให้ทำความดี มีความกตัญญูต่อผู้อาวุโสในบ้าน สิ่งที่ต้องทำ คือ มีลูกหลานให้แก่ครอบครัวสืบทอดแซ่ ทำให้ครอบครัวมันคงเจริญรุ่งเรือง

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทยได้ สอดคล้องกับแนวคิดและลักษณะของคนไทยเชื้อสายจีนที่แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2552 : 272-321) กล่าวว่า การที่ชาวจีนได้อพยพข้ามน้ำ ข้ามทะเลมาตั้งถิ่นฐานสร้างครอบครัวจนเป็นปีกแผ่นมันคง ทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งก็ด้วยคุณสมบัติเฉพาะตัวที่ เฉลียวฉลาด ขยัน อดทน มัธยัสถ์ อ่อนน้อมถ่อมตน ซื่อสัตย์ กตัญญูความสัมพันธ์อันแน่นานของคน 2 แผ่นดินนี้จึงปรากฏทั้งในด้านศิลปะ ประเพณี

ความเชื่อ วิถีชีวิตการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่แนบเนียนกลมกลืนจากการก่อรูปครอบครัวไทยจีน ซึ่งจะเป็นวิถีกลืนกลายทางวัฒนธรรมที่แน่นแฟ้นที่สุดแม้สายสัมพันธ์นี้ จะขาดตอนลงบ้างแต่ก็ได้รับการเยียวยาให้คืนดีดังเดิม

ผู้เขียนมักจะปลูกฝังแนวคิดต่างๆ ไว้ในเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านได้คิดต่อไป แล้วนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการการดำเนินชีวิตของตน และให้ผู้อ่านเข้าใจชีวิตได้ง่ายขึ้น โดยผ่านเรื่องราวของตัวละครในนวนิยาย สิ่งที่ดีนั้นก็เก็บไว้เป็นแบบอย่าง สิ่งที่ไม่ดีต้องหลีกเลี่ยงและไม่ปฏิบัติตาม

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานทั้ง 2 ข้อ คือ ภาพสะท้อนการมีครอบครัวใหญ่เป็นแนวคิดพื้นฐานของชาวจีนที่มุ่งสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่วงศ์ตระกูล ซึ่งปรากฏในนวนิยายไทยอย่างโดดเด่น จะสะท้อนวิถีชีวิตครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีน และครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนมีการแบ่งหน้าที่ระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงอย่างชัดเจน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนครอบครัวใหญ่ของคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.3.1 ควรวิเคราะห์ภาพสะท้อนครอบครัวใหญ่ของคนไทยในนวนิยายไทย

5.3.2 ควรวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายไทย